

Demoidcyste

Wat is een dermoidcyste?

Een dermoidcyste is een holletje met een stevige rand gevuld met huid, haar, talg, vet en nagelresten ergens in het lichaam als gevolg van een aanlegfoutje.

Hoe wordt een dermoidcyste ook wel genoemd?

De term dermoid verwijst naar de huid, wat in medische taal dermis wordt genoemd. Dit komt omdat in het bolletje allerlei onderdelen van overtollige huid zich opgehoopt hebben. De term cyste geeft aan dat er sprake is van een holte die gevuld is met bepaald materiaal.

Een dermoidcyste in een eierstok wordt ook wel een teratoom genoemd.

Er zijn mensen die alle dermoidcysten mature cysteuze teratomen noemen. De term matuur betekent uitgerijpt, een teratoom is een goedaardige hersentumor. Anderen zijn het er niet mee eens om een dermoidcyste een hersentumor te noemen.

Hoe vaak komt een dermoidcyste voor bij kinderen?

Het is niet goed bekend hoe vaak een dermoidcyste voorkomt bij kinderen.

Lang niet bij alle kinderen zal ontdekt worden dat zij een dermoidcyste hebben, vooral wanneer ze geen klachten hebben.

Bij wie komt een dermoidcyste voor?

Een dermoidcyste is al voor de geboorte aanwezig. Vaak wordt een dermoidcyste pas ontdekt wanneer deze groter is geworden en drukt op onderdelen van het lichaam waardoor klachten ontstaan. De eerste klachten kunnen zowel op kinderleeftijd als op volwassen leeftijd ontstaan.

Zowel jongens als meisjes kunnen een dermoidcyste hebben.

Hoe ontstaat een dermoidcyste?

Niet precies bekend

Het is niet precies bekend hoe een dermoidcyste ontstaat.

Aanlegfoutje

Een dermoidcyste ontstaat door een foutje in de aanleg van een baby. Op een bepaalde plaats in het lichaam hoopt een stukje huid, vet, haar, talg, nagel zich op en ontstaat er een stevige rand om dit overtollige weefsel heen. Soms wordt ook kraakbeen, bot, tandrestjes of oogrestjes in de dermoidcyste gevonden.

Goedaardig

Een dermoidcyste is een goedaardige cyste. Wel kan de dermoidcyste door zijn plek bijvoorbeeld in de hersenen, schade aan richten door de hersenen aan de kant te drukken.

Langzaam groeien

Dermoidcysten hebben de neiging om langzaam groter te worden.

Wat zijn de symptomen van een dermoidcyste?

Geen klachten

Een groot deel van de kinderen zal geen klachten hebben van de dermoidcyste. Een groot deel van de cystes zit op een bepaalde plek in het lichaam zonder dat er op andere organen of onderdelen drukt, zodat er geen klachten zijn.

Afhankelijk van de plaats van de cyste

Wanneer de cyste toch groter wordt, kan het op bepaalde onderdelen van het lichaam gaan drukken waardoor dit onderdeel vaak zijn werk niet meer goed kan doen. Zo ontstaan kan klachten. Ook kunnen pijnklachten ontstaan door een groter wordende dermoidcyste. Dermoidcysten kunnen in principe overal in het lichaam voorkomen. Plaatsen waar ze vaker voorkomen zijn in de eierstokken bij meisjes, in de huid, boven op het hoofd of in de hersenen of het ruggenmerg.

Hersenen

Een dermoidcyste in de hersenen die langzaam groter wordt, kan delen van de hersenen aan de kant drukken, waardoor die delen van de hersenen minder goed hun werk kunnen doen. Zodoende kunnen bepaalde hersenfuncties uitvallen en kunnen er problemen ontstaan met bewegen, met het gevoel, met praten, kauwen, slikken, zien, horen of duizeligheidsklachten. Ook kunnen klachten ontstaan van hoofdpijn, misselijkheid of braken. Dermoidcysten zitten vaak in het midden van de hersenen.

Een dermoidcyste kan door middel van een klein kanaaltje in verbinding staan met de huid. Op deze manier kunnen er huidbacteriën in de dermoidcyste komen en zorgen voor een herseninfectie of hersenabces. Dit geeft een verergering van de klachten in combinatie met hoofdpijn en koorts.

Ruggenmerg

Een dermoidcyste kan ook in het ruggenmerg voorkomen en zorgen voor krachtsverlies in de armen en/of benen, gevoelsstoornissen, problemen met plassen of met de ontlasting. Dermoidcysten zitten vaker laag in de rug. Soms is een dermoidcyste onderdeel van een spina bifida occulta, de gesloten vorm van spina bifida.

Bij een deel van de kinderen is er een verbinding tussen de cyste en de huid door middel van een klein gangetje. Via dit gangetje kunnen huidbacteriën in de cyste komen en daar zorgen voor een ontsteking en toename van klachten.

Eierstok

Een dermoidcyste in de eierstok kan zorgen voor een bolle buik, buikpijnklachten en bij meisjes in de puberteit voor menstruatiestoornissen. Meestal ontstaan deze klachten nadat kinderen zijn gaan menstrueren. Hormonen blijken van invloed te zijn op groei van deze cyste.

Zelden komen dermoidcysten voor in de zaadballen bij jongens.

Huid

Een dermoidcyste in de huid zorgt voor een bobbel onder de huid. De meeste dermoidcysten van de huid zitten in de in het gezicht rondom de ogen, in de hals, nek of op het hoofd. Vaak zitten ze er al vanaf de geboorte. Soms zit de dermoidcyste op de bodem van de mond. Ze zijn vaak opvallend, maar geven verder niet veel klachten.

Meerdere dermoidcysten

De meeste kinderen hebben maar een dermoidcyste. Heel zelden hebben kinderen meer dan een dermoidcyste.

Barsten van de cyste

Cysten barsten zeer zelden. Meestal is de wand van de cyste namelijk vrij stevig. Wanneer een cyste barst dan kan de inhoud van de cyste verspreid worden door het lichaam, wat allerlei extra klachten kan geven. Wanneer een cyste in de hersenen barst dan kunnen er

vetdruppeltjes langs de hersenvliezen verspreid worden. Er kan gemakkelijk een infectie ontstaat in deze vetdruppeltjes waardoor er klachten ontstaan van een hersenvliesontsteking.

Hoe wordt de diagnose dermoidcyste gesteld?

Verhaal en onderzoek

Op grond van het verhaal van het langzaam ontstaan van klachten al dan niet in combinatie met een voelbare zwelling kan doen vermoeden dat er sprake is van een zwelling ergens in het lichaam. Er zal verder onderzoek nodig zijn om de aard van deze zwelling te achterhalen.

Scan

Door middel van een scan of echo van het aangedane deel van het lichaam kan gezien worden dat er sprake is van een cyste.

Bij klachten die wijzen op een probleem van de hersenen of het ruggenmerg zal meestal een MRI scan gemaakt worden. Op deze scan is dan een cyste te zien die uit verschillende materialen bestaat. Vaak zit er ook vet in de cyste, dit valt vaak goed op. De cyste kleurt niet extra aan wanneer er contrastvloeistof wordt gegeven, tenzij er sprake is van een infectie van de cyste. Op grond van de MRI kan sterk vermoed worden dat er sprake is van een dermoidcyste. Er zal ook altijd gekeken worden of er sprake is van een verbinding tussen de dermoidcyste en de huid en of er verspreiding is geweest van vetdruppeltjes vanuit de cyste.

Weefselonderzoek

Door middel van een biopt of door het weghalen van de hele zwelling wordt het mogelijk om te bekijken om wat voor zwelling het gaat. Bij een zwelling in de hersenen of het ruggenmerg zal deze operatie uitgevoerd worden door een neurochirurg. Vaak kan de chirurg tijdens de operatie al zien dat de cyste gevuld is met huid, haren en/of nagels zodat zo al vermoed kan worden dat er sprake is van een dermoidcyste.

Het weefsel zal ook altijd onderzocht worden door de patholoog onder de microscoop. De patholoog kan dan precies vast stellen dat er sprake is van een dermoidcyste.

Hoe wordt een dermoidcyste behandeld?

Vervolgen

Wanneer een dermoidcyste per toeval wordt ontdekt omdat er om een andere reden een scan gemaakt en geen klachten geeft, kan er voor gekozen worden om door middel van scans of echo's te kijken of deze dermoidcyste veranderd qua grootte. Bij gelijkblijvende grootte kan er voor gekozen worden om de grootte van de cyste te vervolgen.

Dit zal ook afhangen van de plaats van de cyste en daarmee het risico van een operatie om de cyste weg te halen. Indien het risico niet heel groot is, zal er vaak voor gekozen worden om de cyste weg te halen.

Operatie

Vaak zal er voor gekozen worden om de cyste weg te halen door middel van een operatie. Een cyste in de hersenen of in het ruggenmerg zal weggehaald worden door de neurochirurg, een cyste in de eierstokken door de gynaecoloog of chirurg en een cyste in de huid door de dermatoloog of een chirurg. Er zal geprobeerd worden om de cyste helemaal weg te halen. Vaak lukt dit wel goed omdat de cyste een hard omhulsel heeft, soms is het lastig om de wand van de cyste weg te halen omdat deze verkleefd is met belangrijke organen.

Controle scans

Vaak zal kort na de operatie een scan gemaakt worden om te kijken of het gelukt is om de cyste helemaal te verwijderen en of er geen vetcellen verslept zijn naar een ander deel van het lichaam.

Meestal lukt het om de cyste helemaal te verwijderen, soms lukt dat niet.

Vaak worden controle scans gemaakt om te kijken of er aanwijzingen zijn dat er toch sprake is van terugkeer van de cyste of van groei van de restcyste die achter gebleven is.

Fysiotherapie

Wanneer er problemen zijn met bewegen als gevolg van de dermoidcyste, kan een kinderfysiotherapeut adviezen geven hoe toch zo goed mogelijk te kunnen bewegen en de spieren in een zo optimale conditie te houden.

Ergotherapie

Een ergotherapeut kan adviezen geven hoe allerlei handelingen zoals aankleden, douchen of spelen zo goed mogelijk uitgevoerd kunnen worden als kinderen last hebben van uitvalsverschijnselen.

Logopedie

Kinderen met problemen met praten, kauwen of slikken krijgen vaak advies van logopediste hoe ze zo goed mogelijk kunnen praten, kauwen en slikken.

Revalidatiearts

Wanneer kinderen meerdere therapieën nodig hebben omdat bepaalde functies van de hersenen of het ruggenmerg uitgevallen zijn, dan begeleidt een revalidatiearts meestal deze therapieën. Ook kan de revalidatiearts adviezen geven over hulpmiddelen.

Infectie

Wanneer er sprake is van een infectie in de dermoidcyste dan is vaak eerst een behandeling met antibiotica via een infuus nodig voordat de cyste door middel van een operatie verwijderd kan worden.

Medicijnen tegen epilepsie

Kinderen die last hebben van epilepsie als gevolg van een dermoidcyste in de hersenen, krijgen vaak medicijnen om te voorkomen dat ze nieuwe epileptische aanvallen krijgen. Wanneer het lukt om de dermoidcyste door middel van een operatie helemaal weg te halen, dan zal enige tijd na de operatie gekeken worden of het lukt om deze medicijnen weer af te bouwen en te stoppen. Soms lukt dat niet. Een litteken van een operatie kan ook zorgen voor epilepsie aanvallen.

Maatschappelijk werk of psycholoog

Een maatschappelijk werkende of psycholoog kan begeleiding geven hoe om te gaan met het nieuws dat het kind een dermoidcyste heeft.

Contact met andere ouders

Door middel van een oproepje op het forum van deze site kunt u in contact komen met andere ouders/verzorgers die een kind hebben met een dermoidcyste.

Wat betekent het hebben van een dermoidcyste voor de toekomst?

Geen nieuwe klachten

Meestal lukt het goed om de dermoidcyste helemaal te verwijderen door middel van een operatie. Dan zal er nauwelijks en kans zijn dat er toch een restje van de dermoidcyste achter gebleven is die weer opnieuw gaat groeien.

Restklachten

Een dermoidcyste in de hersenen of in het ruggenmerg kan door het opzij drukken van zenuwen bepaalde zenuwen beschadigd hebben waardoor er problemen zijn ontstaan met bewegen, ervaren van gevoel, zien, horen, praten, kauwen, slikken, plassen of de ontlasting afhankelijk van de plaats van de dermoidcyste. Na een operatie kunnen deze klachten verbeteren. Afhankelijk van de duur van de klachten gaat dit vlot of kan dit een aantal maanden tijd kosten. Soms zijn bepaalde zenuwen blijvend beschadigd en zullen er restklachten blijven. Klachten die 1-2 jaar na de operatie nog aanwezig zijn, zijn meestal blijvend.

Terugkeer van de cyste

Wanneer het niet lukt om de cyste helemaal te verwijderen, dan kan het achter gebleven stukje cyste opnieuw gaan groeien en weer klachten gaan geven.

Vruchtbaarheid

Meisjes die een eierstok kwijt geraakt zijn vanwege een dermoidcyste, zijn meestal normaal vruchtbaar. De andere eierstok neemt deze functies over.

Hebben broertjes en zusjes een vergrote kans om een dermoidcyste te krijgen?

De oorzaak van het ontstaan van een dermoidcyste is niet bekend. Waarschijnlijk gaat het om een aanlegfoutje. Voor zover bekend spelen erfelijke factoren geen rol bij het ontstaan van dermoidcyste. Broertjes en zusjes hebben daarom zelf geen verhoogde kans om een dermoidcyste te krijgen.

Links

www.nvvn.org

(Nederlandse vereniging voor neurochirurgie)

Referenties

1. Primary pediatric skull tumors. Hayden Gephart MG, Colglazier E, Paulk KL, Vogel H, Guzman R, Edwards MS. *Pediatr Neurosurg.* 2011;47:198-203
2. Intracranial, supratentorial dermoid cysts in paediatric patients--two cases and a review of the literature. Schneider UC, Koch A, Stenzel W, Thomale UW. *Childs Nerv Syst.* 2012;28:185-90
3. From the Archives of the AFIP. Pediatric orbit tumors and tumorlike lesions: osseous lesions of the orbit. Chung EM, Murphey MD, Specht CS, Cube R, Smirniotopoulos JG. *Radiographics.* 2008;28:1193-214

Auteur: J.H. Schieving